

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ
Хајдук Вељкова бр. 12
Нови Сад

**ЕТИЧКИ КОДЕКС
ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА У КЛИНИЦИ ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ**

Нови Сад, мај 2016. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ
Хајдук Вељкова 12
Нови Сад
Број: 01-31/12-2016
Датум: 16. 05. 2016. године

У складу са чланом 136. став 1. тачка 2. Закона о здравственој заштити ("Сл. Гласник РС" бр.107/2005, 72/2009 – други закон, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 – други закон, 93/2014, 96/2015 и 106/2015) и чланом 24. Статута Клинике за стоматологију Војводине Управни одбор Клинике за стоматологију Војводине на својој 13. седници одржаној дана 16. 05. 2016. године, доноси:

**ЕТИЧКИ КОДЕКС ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА
У КЛИНИЦИ ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ**

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Етичким кодексом (у даљем тексту: кодекс) здравствених радника запослених у Клиници за стоматологију Војводине (у даљем тексту: запослени), утврђена су правила понашања запослених, који као професију обављају послове из области стоматолошке здравствене заштите у Клиници за стоматологију Војводине (у даљем тексту: КСВ) са намером да очувају углед и достојанство стоматолошке здравствене делатности.

Етичка правила понашања и начела из овог кодекса подразумевају поштовање законске регулативе Републике Србије, општих и посебних професионалних етичких начела која одређују понашање здравствених радника у односу са пациентима и њиховом породицом, колегама, сарадницима и КСВ.

Члан 2.

Својим понашањем запослени треба да служи као пример хуманости и поштовања људског достојанства. Одредбе и начела овог кодекса дужни су да поштују сви запослени КСВ. Против запосленог који се не придржава одредби овог кодекса, директор КСВ ће покренути поступак за повреду радних обавеза и радне дисциплине у складу са одредбама радноправних прописа.

Здравствени радници који заснивају радни однос у КСВ су дужни да се са овим кодексом упознају и да то потврде својим потписом. Сви запослени у КСВ су дужни да одредбе овог кодекса примењују у свом свакодневном раду.

I. ОПШТА НАЧЕЛА

Члан 3.

Стоматолошка професија ставља се у службу здравља сваког човека и целог народа. Она је племенића, слободна и не представља предузетничку нити трговинску делатност, а у њеном обављању се запослени не руководе првенствено својом материјалном користи,

негом добрим за свог пацијента.

Запослени се свечано обавезују да ће свој позив обављати савесно и одговорно, према законима човечности и да ће поштујући стоматолошку традицију применити ове своје вештине и знања у служби лечења на најхуманији начин и тако оправдати поверење које им је дато у вези са њиховим званим.

Члан 4.

Унапређење и чување здравља, лечења оболелих и побољшање квалитета пацијената основни је задатак и част свих запослених у КСВ.

У свом раду запослени је самосталан у границама своје стручне осposobљености.

Запослени не сме да обавља захвате за које нема одговарајуће стручно и практично искуство. Изузетак су захвати које је потребно применити код животно угрожених особа.

Члан 5.

Запослени увек пружа свима подједнако стручну помоћ без обзира на расу, веру, пол, националност, политичку припадност и социјални положај. Основне дужности запослених су да:

- пружи хитну медицинску помоћ
- поступа по правилима науке и савремене медицинске електрике
- се стално стручно усавршава
- се придржава високих етичких стандарда науке и примењује их у свакодневном раду са пациентима
- чува углед и достојанство професије како при обављању свог позива, тако и у приватном животу
- ни под претњом не употреби своје знање наспрот професионалним правилима и закону
- својим понашањем служи као пример хуманости и човечности
- стално и на сваком месту ради на здравственом просвећивању становништва
- према својим учитељима и колегама искажује дужно почитовање

Члан 6.

Запослени је за свој рад одговоран пред својом савештију, пациентом и друштвом. Своја знања и умећа запослени ће одговорно применљивати у складу са начелама овог кодекса.

II. ПОСЕБНА НАЧЕЛА – ОДНОС ЗАПОСЛЕНОГ СА ПАЦИЕНТИМА

Члан 7.

Запослени мора да заштити здравље пацијента без обзира на његов лични статус, расу, пол, народност, верску припадност, политичко определење или друштвено-економски статус.

Члан 8.

Запослени је слободан у избору метода и начина лечења, али је дужан да доследно користи савремена достигнућа стоматолошке науке и струке и да посао обавља стручно поштујући сва етичка начела.

Члан 9.

У поступку са пациентом запослени поступа економично у складу са добром стоматолошком праксом и дужан је да избегава непотребне прегледе и медицинске мере.

Члан 10.

Запослени има право да одбије лечење пацијента уколико поцени да психички, стручно или организационо није у стању да пружи одговарајући ниво стоматолошке услуге. Ово се односи и на случајеве када се пациент не понаша у складу са потребама лечења, односно ако се пациент свесно понаша недолично и показује сумњу или неразумевање за терапијски поступак који му је предложен.

Члан 11.

Запослени треба да омогући пацијенту да добије „друго мишљење“ за предложени стоматолошки захват, упутивши га другом колеги, унутар КСВ, или у другу здравствену установу.

Члан 12.

Запослени има право на приговор савести ако тиме не доводи живот пацијента у опасност.

Члан 13.

Запослени мора да добије пристанак од пацијента за предузимање медицинских мера. Пацијенту морају бити предочене и алтернативне могућности лечења, као и ризици таквог поступка.

Пацијенту се мора дати могућност да постави питања у вези са предложеном дијагностичком и терапијском мером, те уколико их постави треба на њих да добије адекватан и разумљив одговор.

Пацијент мора унапред бити обавештен о цени предложене стоматолошке услуге. У случају да пациент није у стању да да пристанак за предузимање медицинске мере, а живот му је угрожен, запослени може да започне лечење и без пристанка пацијента. Уколико је пациент малолетно лице или особа лишена пословне способности, пристанак за предузимање медицинске мере даје његов законски заступник.

Члан 14.

Пацијент има право да одбије да се над њим предузме предложене медицинске мере, чак и у ситуацијама кад је у питању спасавање или одржавање његовог живота.

Запослени ће у том случају пацијенту указати на могуће последице и од пацијента или његовог законског заступника узеће писану изјаву о одбијању предложене терапијске процедуре.

Члан 15.

Стоматолог мора да обавести пацијента лично и благовремено о свим околностима од којих би могла да зависи његова одлука да пристане или не пристане на предузимање предложене медицинске мере. То обавештење треба дати без обзира да ли га је пациент тражио.

Обавеза обавештавања односи се и на компликације у лечењу које неочекивано настуле, као и на грешке медицинском третману, што се такође саопштава пацијенту, односно његовом законском заступнику.

Уколико пациент није био адекватно информисан, поништава се његов пристанак и он неће имати правну важност, а стоматолог који предузме медицинску меру, макар и прописно, сноси сав ризик њеног неуспеха и штетних последица.

Члан 16.

Стоматолог је дужан да омогући пациенту да сазна истину о свом здравственом стању и мора да му омогући увид у медицинску документацију ако то пациент захтева осим ако процени да ће тиме да се погорша здравствено стање пацијента, односно да му угрози живот. Пацијент нема право увида у оне делове документације који садрже субјективне утиске или опажања лекара.

Члан 17.

Увид у медицинску документацију стоматолог може допустити и пациентовом заступнику, другом стоматологу и здравственој установи, али само када је то у интересу пацијента и уз његову писану сагласност.

Члан 18.

Стоматолог мора да упути пацијента, уз писани извештај или упут, за савет или интервенцију код другог колеге уколико није надлежан, уколико није стручно оспособљен за конкретну методу лечења, или ако најприкладније лечење превазилази могућности, знање и вештине стоматолога.

Члан 19.

На свом радном месту и у оквиру своје стручне оспособљености, стоматолог је дужан да прими пацијента који је дошао ради лечења или који му је упућен од стране друге здравствене установе односно приватне праксе. Уколико пацијента упућује други стоматолог потребно да пациенту да писани извештај о лечењу.

Члан 20.

Стоматолог је одговоран за предузете медицинске мере приликом лечења пацијента.

Члан 21.

Стоматолог је дужан да размотри сваку жалбу пацијента и да покуша да евентуални проблем реши у договору са пацијентом.

Члан 22.

Стоматолог може да лечи пацијента бесплатно, под условом да то не чини искључиво у циљу рекламирања и придобијања пацијената.

III. ОДНОС ЗАПОСЛЕНИХ ПРЕМА ДРУШТВУ

Члан 23.

Приликом доношења стручних одлука запослени мора да уважава и економски аспект лечења, мора да се пошана рационално у оквиру реалних материјалних могућности друштва.

Члан 24.

Запослени мора стално да ради на повећању угледа стоматолошке струке, не сме да обмањује јавност у погледу могућности лечења и да приликом информисања јавности поштује закон и овај кодекс.

Члан 25.

Запослени не сме да користи називе и титуле које му нису уредно и на законит начин додељене.

Члан 26.

Оглашавање Клинике мора да буде искрено, тачно, без лажи и обмане јавности, а забрањене су огласне поруке које код медицински необразованих људи изазивају претерана очекивања, односно лажну наду.

Обављање стоматолошке делатности може се оглашавати само на начин прописан Законом о здравственој заштити, Законом о оглашавању и другим важићим прописима на дан оглашавања.

Члан 27.

Запослени не сме да прима награде за пропагирање фармацеутских, козметичких, стоматолошких и других производа и опреме.

Члан 28.

Стоматолог не сме да обавља здравствену делатност уколико није уписан у регистар СКС и нема важећу лиценцу у складу са Законом о здравственој заштити и Законом о коморама здравствених радника.

Члан 29.

Стоматолог може да ради као консултант у приватној пракси или приватној здравственој установи, пошто се уверио да приватна пракса односно здравствена установа испуњавају услове за рад на основу решења Министарства здравља.

Стоматолог не сме да сарађује са зубно-техничком лабараторијом, рентген кабинетом, биохемијском лабараторијом и другим који не испуњавају услове за рад на основу решења Министарства здравља.

IV. ОДНОС ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА КОЛЕГАМА

Члан 30.

Запослени је обавезан да негује колегијалност, искреност и отвореност, да уважава знање, достојанство и стручност својих колега и да увек пружи професионалну помоћ колеги.

Члан 31.

Стоматолог не сме да преузима пацијенте других колега. Када се стоматологу обрати пациент другог колеге за хитну интервенцију, дужан је да му пружи неопходну помоћ и потом га упути колеги који је започео лечење.

Члан 32.

Ако је потребно, стоматолог је обавезан да писаним путем упути пацијента колегама са одговарајућом специјализацијом за савет и терапију.

Стоматолог може да преузме лечење пацијента другог стоматолога само на писани захтев дотичног стоматолога или пацијента.

Стоматологу није дозвољено да затражи провизију за услугу коју обавља други стоматолог или зубни техничар. Није дозвољено да стоматолог нуди или даје провизију другом стоматологу, зубном техничару или појединцу који је упутио пацијента за стоматолошку услугу.

Члан 33.

Сваки стоматолог треба да поштује и уважи другачије професионалне ставове и мишљења као и да исподи самокритичност сопственог понашања и деловања.

Стоматолог не сме јавно, и пред пацијентима да критикује колеге нити да упоређује сопствене вештине и квалификације са вештинама и квалификацијама других колега стоматолога, изузетак су стручни и научни скупови. Када критикује колегу, стоматолог је обавезан да поштује личност и методе лечења колеге.

V. ОДНОС ЗАПОСЛЕНИХ ПРЕМА КСВ

Члан 34.

Запослени је у обавези да савесно испуњава све обавезе према КСВ.

Сви запослени су у обавези да поштују, чувају и подижу узед КСВ и да лично доприносе што успешнијем раду КСВ.

Члан 35.

За сваког запосленог требала би да буде част избор у органе и радна тела КСВ.

Запослени који је изабран у органе и радна тела КСВ, обвезан је да буде присутан на седницама и састанцима и својим активним учешћем да доприноси њиховом што успешнијем раду.

Напуштање седнице као знак протеста или неслагања са неком одлуком коју је донела већина није дозвољено, сматраће се да је повредно професионалну етику и овај Кодекс.

Члан 36.

Запослени морају настојати да се колегијални односи што успјешније негују и развијају.

VI. СТОМАТОЛОШКА ТАЈНА

Члан 37.

Запослени је обавезан да увек полази од претпоставке да пацијент жели да се подаци о њему, његовом здравственом стању и методама лечења држе у тајности и зато мора да чува професионалну тајну.

Обавеза чувања тајне траје и после пацијентове смрти.

Члан 38.

Под професионалном тајном подразумевају се сви подаци о пацијенту и његовој породици, који су запосленом поверили или које је он сазнао приликом обављања свој позива, као и писмена саопштења пацијента, забелешке о пацијенту и сви налази до којих се дошло медицинским испитивањем.

Члан 39.

Уколико податке о болести пацијента износи у научним публикацијама, на предавањима и у стручним саопштењима, запослени је дужан да онемогући идентификацију пацијента на кога се објављени подаци односе.

Члан 40.

Повреда професионалне тајне кривично је дело и тека повреда професионалне дужности.

Члан 41.

Запослени нема обавезу да чува тајну само у следећим случајевима:

- 1) ако су га пацијент или његов законски заступник ослободили те обавезе,
- 2) ако околности конкретног случаја оправдавају претпоставку да је овлашћено лице (пацијент или његов законски заступник) сагласно са откривањем тајне,
- 3) ако чување тајне битно угрожава живот или здравље пацијента, или живот, здравље или неки други претежнији интерес трећег лица или самог запосленог, и
- 4) уколико га на одавање тајне обавезују законски прописи, и у том случају запослени је обавезан да о томе обавести пацијента.

Члан 42.

Тачне, детаљне и релевантне медицинско-стоматолошке податке, стоматолог мора да чува савесно.

Одговоран је да обезбеди да то раде и други запослени у ординацији.

Подаци који се уносе у картон морају да буду јасни, тачни и обрађени у складу са законом.

На податке који се чувају електронским путем морају да буду применљене специјалне безбедносне мере како би се заштитили од неовлашћеног коришћења.

Члан 43.

Лични и остали подаци које је запослени сазнао о пацијенту морају да се обрађују савесно и у складу са законом, да се прикупљају за оправдану сврху, да буду релевантни и не сувишни и да се редовно ажурирају.

Пацијент има право провере садржаја збирке података и да затражи исправку ако су нетачни.

Члан 44.

Податке о пациентима запослени не сме да преноси трећим лицима, осим ако је то пациент писмено дозволио или је то потребно како се не би угрозио живот и здравље других људи.

VII. ОБАВЉАЊЕ СТОМАТОЛОШКЕ ПРОФЕСИЈЕ

Члан 45.

У току обављања стоматолошке професије, запослени мора стално да ради на унапређењу здравља како на индивидуалном плану тако и на плану целокупног друштва уз поштовање живота и хуманости.

Мора да обавља своју професију у складу са научним достигнућима, уважавајући и економски аспект лечења у оквиру реалијних материјалних могућности како својих тако и пацијената.

Запослени је обавезан са истом пажњом да пружи стоматолошку услугу свим пациентима без обзира на њихово порекло, социјални статус, породичну ситуацију, припадност етичким групама, религијама, без обзира на евентуални здравствени хендикеп, углед и личан осећај према њима.

Члан 46.

Стоматолог сноси одговорност за понашање својих сарадника у складу са важећим законима, обавезан је да користи стоматолошку опрему стриктно по правилима и упутству произвођача.

Члан 47.

Запослени мора стално ради на усавршавању професионалних знања и вештина како би квалитет услуга био задржан на задовољавајућем нивоу.

Члан 48.

Запослени не сме да даје лажна уверења, лажне исказе, непроверене тврдње, да се понаша непримерено својој професији и да нарушава нормалне професионалне односе.

Сва обавештења постављена на веб странама морају бити истинита, објективна, јасна, и да су у сагласности са законом и овим кодексом.

VIII. КРИШЋЕЊЕ ЕТИЧКИХ НАЧЕЛА

Члан 49.

Сваки запослени је обвезан да се упозна са одредбама овога Кодекса приликом потписивања уговора о раду, да потпише изјаву да Кодекс прихвата као свој, и да се у свом раду истог придржава.

Поред одредаба овог кодекса запослени су дужни да се придржавају и Међународног кодекса стоматолошке етике, декларација и препорука Светске здравствене организације и Светске асоцијације стоматолога, као и Међународног хуманитарног права.

Непоштовање одредби овог Кодекса представља повреду правила понашања и радне дисциплине КСВ и повлачи одговорност у складу са важећим радиоправним прописима.

Члан 50.

У случају када правни прописи Републике Србије одређено питање уређују другачије него што је то уређено Кодексом, запослени су дужни да поступају по правним

прописима.

Запослени има право и обавезу да о сваком кршењу одредби овога Кодекса извести директора КСВ.

Против запосленог који крши одредбе овога Кодекса директор КСВ је овлашћен да предузме одговарајуће мере.

Члан 51.

Кршење етичких начела и правних норми повлачи моралну и правну одговорност. О моралној одговорности одлучује Етички одбор КСВ.

Правна одговорност произилази из кршења позитивних законских прописа, а о њој одлучују одговарајући судови.

За све случајеве који нису предвиђени овим Кодексом одлуке ће доносити директор КСВ.

IX. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

КСВ мора трајно да брине да одговарајућа радна тела стално дарађују и осавремењују Етички кодекс запослених.

Члан 53.

Измене и допуне Етичког кодекса врше се на начин и по поступку њиховог доношења.

Члан 54.

Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли КСВ.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
КЛИНИКЕ ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ

Проф. др Александар Кирљ

Кодекс је објављен на огласној табли дана 17.05. 2016. године, а ступио на снагу дана 25.05. 2016. године.

ДИРЕКТОР
КЛИНИКЕ ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ

Проф. др Дубравка Марковић